

V Bruseli 26. júna 2023
(OR. en)

11082/23

LIMITE

COJUR 26
CFSP/PESC 927
RELEX 794
COEST 385

VÝSLEDOK ROKOVANIA

Od:	Generálny sekretariát Rady
Komu:	Delegácie
Č. predch. dok.:	10354/1/23 REV 1
Predmet:	Závery Rady o Medzinárodnom trestnom súde pri príležitosti 25. výročia prijatia Rímskeho štatútu

Delegáciám v prílohe zasielame závery Rady o Medzinárodnom trestnom súde pri príležitosti 25. výročia prijatia Rímskeho štatútu.

ZÁVERY RADY

**O MEDZINÁRODNOM TRESTNOM SÚDE
PRI PRÍLEŽITOSTI 25. VÝROČIA PRIJATIA RÍMSKEHO ŠTATÚTU**

1. Pri príležitosti 25. výročia prijatia Rímskeho štatútu si Európska únia a jej členské štáty pripomínajú, akou významnou mierou prispel Medzinárodný trestný súd (MTS) k boju proti beztrestnosti v prípade najzávažnejších trestných činov týkajúcich sa medzinárodného spoločenstva ako celku. Rada dnes opätovne prízvukuje svoju neochvejnú podporu MTS za jeho ústrednú úlohu pri zaisťovaní spravodlivosti pre obete vo všetkých situáciách v jeho právomoci.
2. Európska únia je rozhodným podporovateľom súdu hneď od jeho založenia. Ako prvý a jediný stály medzinárodný trestný súd na svete, ktorý vyšetruje a sťiha najzávažnejšie medzinárodné trestné činy, je MTS dôkazom odhodlania medzinárodného spoločenstva zastaviť beztrestnosť za najohavnejšie krutosti a podporovať kultúru zodpovedania sa za svoje činy, a to na národnej aj medzinárodnej úrovni.
3. 25. výročie Rímskeho štatútu je jedinečnou príležitosťou zhodnotiť jeho úspechy a zároveň opätovne potvrdiť, že Európska únia je aj do budúcnosti jeho zástancom. V aktivitách súdu, ktoré zahŕňajú predbežné vyšetovania, vyšetovania a súdne konania, nastal výrazný pokrok. V tejto chvíli sa MTS celosvetovo angažuje v 17 veciach, čo je rekordný počet aktívnych prípadov v súdnych konaniach.
4. Každá situácia, pri ktorej vznikne podozrenie, že boli spáchané najzávažnejšie medzinárodné trestné činy, si zaslúži našu maximálnu pozornosť. Rada je presvedčená, že MTS v súlade so zásadou komplementarity zaistí spravodlivosť pre obete na celom svete.
5. Na európskom kontinente zúri vojna. Rada znovu potvrdzuje svoje závery z decembra 2022 o boji proti beztrestnosti, pokiaľ ide o zločiny spáchané v súvislosti s útočnou vojnou Ruska proti Ukrajine.

6. Rada podčiarkuje dôležitú úlohu súdu pri zaistovaní spravodlivosti pre obeť krutých trestných činov tým, že im prostredníctvom účasti na jeho súdnych konaniach umožňuje vyjadriť sa, poskytuje im pomoc a priznáva odškodnenie. Zverenecký fond súdu v prospech obetí pomohol desiatim tisícom obetiam pri fyzickej aj duševnej rehabilitácii a s materiálnou podporou. Rada naliehavo vyzýva štáty, ktoré sú zmluvnými stranami, a ďalšie štáty, aby zverenecký fond v prospech obetí naďalej podporovali alebo začali podporovať.
7. Pripomína, že občianska spoločnosť má rozhodujúcu úlohu pri zakladaní a fungovaní MTS a v tom, že pomáha obetiam s prístupom k spravodlivosti. Tento rok oslavujeme aj 25. výročie prijatia Deklarácie Organizácie Spojených národov o ochrancoch ľudských práv. Rada je odhodlaná chrániť občiansky priestor okrem iného aj tým, že bude reagovať na ohrozenia týchto ochrancov, ktorí stoja v prvej línii úsilia o spravodlivosť.
8. MTS musí v boji proti beztrestnosti pracovať nezávisle a nestranne. Európska únia je naďalej odhodlaná spolupracovať so všetkými štátmi, ktoré sú zmluvnými stranami, a ďalšími svetovými partnermi na podpore súdu a na uchovaní a dodržiavaní jeho nezávislosti a integrity Rímskeho štatútu. Akékoľvek ohrozenie súdu, jeho zamestnancov a všetkých osôb zapojených do jeho činnosti je neprijateľné.
9. Európska únia je odhodlaná zasadzovať sa za účinné fungovanie súdu. V roku 2006 sa stala EÚ prvou regionálnou organizáciou, ktorá so súdom uzatvorila dohodu o spolupráci. Plná spolupráca s MTS je základnou podmienkou jeho účinnosti. Rada si uvedomuje, že nespolupráca predstavuje pre MTS vážnu výzvu.
10. Rada vyzýva všetky štáty, aby zabezpečili plnú spoluprácu so súdom vrátane urýchleného vykonania zostávajúcich zatýkacích rozkazov a aby s ním uzatvorili dobrovoľné dohody. Ochrana a presídlenie obetí a svedkov, ich dočasné a plné prepustenie na slobodu a presadenie rozsudkov tvoria integrálnu súčasť medzinárodného trestného konania, pričom príslušné zaťaženie by sa malo rovnomerne rozdeliť medzi štáty, ktoré sú zmluvnými stranami, v náležitých prípadoch podľa dobrovoľných dohôd o spolupráci.

11. Zásady Rímskeho štatútu MTS, ako aj princípy jeho fungovania sú v plnom súlade so zásadami a cieľmi EÚ. Rada je odhodlaná naďalej vyvíjať a obnovovať úsilie o presadenie univerzálnosti a zachovanie integrity Rímskeho štatútu. Európska únia apeluje na štáty, ktoré tak zatiaľ neurobili, vrátane kandidátskych krajín, aby Rímsky štatút urýchlene ratifikovali alebo k nemu pristúpili v záujme zastavenia beztretnosti za najzávažnejšie trestné činy. Ďalej vyzýva štáty, ktoré sú zmluvnými stranami, aby po zvážení svojich vnútroštátnych okolností pouvažovali nad ratifikáciou dodatkov k Rímskemu štatútu či nad pristúpením k nim.
12. Rada bude naďalej vyvíjať úsilie ešte viac presadzovať MTS vo vnútornej a vonkajšej politike Európskej únie s cieľom zabezpečiť súdržnosť a spraviť z neho neoddeliteľnú súčasť medzinárodného humanitárneho práva, ľudských práv, budovania mieru a diskusií o riešení konfliktov a znovu potvrdzuje svoje odhodlanie nepoľaviť v jeho neustálej diplomatickej podpore, aby dokázal účinne vykonávať svoj mandát. V tejto súvislosti Rada vyzdvihuje osobitné zameranie mandátu a prácu osobitného zástupcu EÚ pre ľudské práva pri presadzovaní dodržiavania medzinárodného humanitárneho práva a podpore medzinárodného trestného súdnictva a víta jeho neustály dôraz na tieto záležitosti.
13. Rada uznáva, aké je dôležité poskytovať súdu potrebné a udržateľné finančné zdroje na zabezpečenie toho, aby jeho orgány mohli spoľahlivo a neustále zohrávať svoje príslušné úlohy vo všetkých situáciách v rámci jeho svetového mandátu. Vyzýva všetky štáty, ktoré sú zmluvnými stranami Rímskeho štatútu, aby svoje príspevky platili v plnej výške a načas a bezodkladne zaplatili prípadné nedoplatky.
14. Proces preskúmania fungovania súdu je jedinečná možnosť, ako posilniť systém medzinárodného trestného práva a zvýšiť efektívnosť a účinnosť súdu. Rada oceňuje snahu, ktorú súd v tomto procese preukázal. Nabáda MTS a jeho štáty, ktoré sú zmluvnými stranami, aby pokračovali vo vyhodnocovaní a vykonávaní príslušných odporúčaní s náležitým ohľadom na nezávislosť prokurátorov a sudcov MTS. Európska únia prisudzuje osobitnú dôležitosť dobrej správe vecí verejných a zdravej pracovnej kultúre, ktorá zahŕňa aj inklúziu a rodovú rovnosť. Rada berie na vedomie posilnenie politiky rodovej rovnosti v rámci MTS prostredníctvom novej stratégie o rodovej rovnosti a kultúre na pracovisku.

15. Rada vyzdvihuje úsilie súdu začleniť do jeho vyšetrovacej, stíhacej a súdnej práce rodovú a vekovú perspektívu a povzbudzuje ho v tomto úsilí. Nabáda ho, aby ďalej upevňoval začleňovanie prístupov, ktoré sú rodovo responzívne a zamerané na deti, do získavania dôkazov.
16. Rada pripomína, že MTS je súdom poslednej inštancie, ktorý dopĺňa vnútroštátne súdy a nenahrádza ich. Zdôrazňuje preto dôležitosť komplementarity a spolupráce medzi vnútroštátnymi jurisdikciami a súdom ako jednu z najdôležitejších črt Rímskeho štatútu. V tejto súvislosti poukazuje na úlohu Siete EÚ pre vyšetrovanie genocídy pri posilňovaní takejto spolupráce a uľahčovaní výmeny najlepších postupov medzi členskými štátmi EÚ. EÚ nabáda štáty, ktoré sú zmluvnými stranami, aby prijali vnútroštátne právne predpisy potrebné na vymedzenie medzinárodných trestných činov, zriadenie alebo posilnenie špecializovaných oddelení pre vojnové zločiny a prehĺbenie spolupráce medzi štátmi.
17. Európska únia trvá na tom, že na zabezpečenie kvalitných súdnych rozhodnutí a ďalšie upevnenie dôvery v schopnosť a nestrannosť tejto inštitúcie zabezpečiť spravodlivosť je zásadne dôležité, aby boli v súlade s Rímskym štatútom do súdu volení najkvalifikovanejší sudcovia a úradníci prostredníctvom spravodlivého, a to transparentného výberového procesu založeného na zásluhách. Rada povzbudzuje štáty, ktoré sú zmluvnými stranami, aby pri predkladaní návrhov na kandidátov na sudcov uplatňovali prísny a transparentný vnútroštátny nominačný proces. Pre zabezpečenie legitímnosti súdu je kľúčový dôveryhodný a transparentný proces voľby zahŕňajúci previerky.
18. 25. výročie prijatia Rímskeho štatútu predstavuje príležitosť na pokročenie v boji proti beztrestnosti pri najzávažnejších zločinoch a na posilnenie právneho štátu. Rada vyzdvihuje úsilie štátov, ktoré sú zmluvnými stranami, pripomenúť si toto výročie rôznymi podujatiami na celom svete pripomínajúcimi pokrok v medzinárodnom trestnom súdnictve. Európska únia a jej členské štáty budú pokračovať v podpore informovanosti o MTS a Rímskom štatúte. Európska únia pri tejto príležitosti znovu opakuje svoje neochvejné odhodlanie zastávať nezávislosť a nestrannosť MTS a jeho ústrednú úlohu vo svetovom boji proti beztrestnosti.